Ügyszám: 1028/K/2007-2.

Balogh László úrnak
elnökhelyettes

Magyar Televízió Közalapítvány
Kuratóriumi Elnöksége

Budapest

Tisztelt Elnökhelyettes Úr!

A Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Televízió Közalapítvány szerződéseinek nyilvánosságával kapcsolatban feltett kérdéseikre a válaszom a következő:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 4. pontja szerint *„közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől."*

Az Avtv. a közérdekű adatok hozzáférhetővé tételével kapcsolatban a következőket tartalmazza:

„19. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy (a továbbiakban együtt: szerv) a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan - köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szervek rendszeresen elektronikusan vagy más módon közzéteszik, továbbá erre irányuló igény esetén a 20. § rendelkezései szerint hozzáférhetővé teszik a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb - így különösen a hatáskörükre, illetékességükre, szervezeti felépítésükre, szakmai tevékenységükre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokukban lévő adatfajtákra és a működésükről szóló jogszabályokra, valamint a gazdálkodásukra vonatkozó - adatokat. A tájékoztatás módját, a vonatkozó adatok körét jogszabály is megállapíthatja.

(3) Az (1) bekezdésben említetteknek lehetővé kell tenniük, hogy a kezelésükben lévő közérdekű adatot bárki megismerhesse, kivéve, ha az adatot törvény alapján az arra jogosult szerv állam- vagy szolgálati titokká nyilvánította, illetve ha az nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség alapján minősített adat, továbbá, ha a közérdekű adatok nyilvánosságához való jogot - az adatfajták meghatározásával - törvény

a) honvédelmi;

b) nemzetbiztonsági;

c) bűnüldözési vagy bűnmegelőzési;

d) központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből;

e) külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra;

f) bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel

korlátozza.

…

(6) A közérdekű adatok megismerésével és nyilvánosságával összefüggésben az üzleti titok megismerésére a Polgári Törvénykönyvben foglaltak az irányadók."

A MTV Zrt. mint közszolgálati műsorszolgáltató és a Magyar Televízió Közalapítvány az Avtv. hatálya alá tartózó közfeladatot ellátó szervek. Ezt a következő jogszabályi rendelkezések támasztják alá:

A rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Mtv.) kimondja:

„53. § (1) A közszolgálati műsorszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére az Országgyűlés - a 140-141. §-ok szerint - létrehozza a Magyar Rádió Közalapítványt, a Magyar Televízió Közalapítványt és - alapítójának kezdeményezésére - átalakítja a Hungária Televízió Közalapítványt (a továbbiakban együtt: közalapítványok).

…

141. § (1) A Kormány a törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül leltár alapján vagyonértékelést készít a Magyar Rádió, illetve a Magyar Televízió vagyonáról. Ezeket a vagyonokat azon a napon adja a Magyar Rádió Közalapítvány, illetve a Magyar Televízió Közalapítvány tulajdonába, amely napi hatállyal a közalapítványok a részvénytársaságokat megalapítják. A részvénytársaságok az alapító okiratban meghatározott időpontra visszamenőleges hatállyal, a cégjegyzékbe való bejegyzéssel jönnek létre.

(2) A Magyar Rádió Részvénytársaság a Magyar Rádió költségvetési szerv, a Magyar Televízió Részvénytársaság a Magyar Televízió költségvetési szerv általános jogutóda. Erre tekintettel megalapításuk során a Gt. 251. §-ának (2) bekezdését nem kell figyelembe venni."

Mint az közismert, a jogalkotó azért választotta az átalakításnak ezt a módját, mert az Alkotmánybíróság 37/1992. (VI. 10.) AB számú határozatában kimondta, hogy csak az a jogi megoldás tekinthető alkotmányosnak, amely kizárja a közszolgálati

műsorszolgáltatók közvetett vagy közvetlen függését a költségvetéstől, és biztosítja számukra a gazdasági és működési önállóságot. Az állami szervektől való függetlenség biztosítására hozta létre az Országgyűlés a Magyar Televízió Közalapítványt, melynek vagyonával kapcsolatosan az Mtv. a következőképpen rendelkezett:

„54. § (1) A közalapítvány induló vagyonát az Országgyűlés az alapító okiratban állapítja meg.

(2) Az alapító pótlólagos vagyonrendeléssel, célra rendelt vagyonként

…

b) a Magyar Televízió költségvetési szerv állami tulajdonban lévő ingó és ingatlan vagyonát, valamint vagyoni értékű jogait a Magyar Televízió Közalapítvány tulajdonába adja."

A 18/1996. (III. 8.) OGY határozattal az Országgyűlés létrehozta a Magyar Televízió Közalapítványt melynek alapító okiratát e határozat mellékleteként tette közzé. Ez a következőket tartalmazza:

„A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvényben foglaltak szerint a szabad és független rádiózás és televíziózás, a véleménynyilvánítás szabadsága, a tájékoztatás függetlensége, kiegyensúlyozottsága és tárgyilagossága, a tájékozódás szabadsága, valamint az egyetemes és nemzeti kultúra támogatása, a vélemények és a kultúra sokszínűségének érvényre juttatása érdekében az Alkotmány 61. §-ával összhangban a Magyar Televízió, mint közszolgálati televízió függetlenségének s ezzel egyidejűleg társadalmi felügyeletének biztosítása. E cél érdekében a Magyar Televízió az állam tulajdonából a közalapítvány tulajdonába kerül, s részvénytársaság formában működik tovább [Tv. 64. § (1)-(2) bek. és 141. § (1)-(2) bek.].

A közalapítvány alapvető feladata, hogy a Magyar Televízió, mint részvénytársaság (a továbbiakban: Magyar Televízió Rt.) tulajdonosaként gondoskodjék a közszolgálati műsorszolgáltatásnak a Tv.-ben meghatározott követelményei érvényesüléséről."

Az MTV Közalapítvány az Mtv. 64. §-ában előírtak szerint 1996. október 1-én megalapította az MTV Rt-t. Az Rt. alapító okirata szerint: *„a társaság feladata nemzeti közszolgálati televízió műsorszolgáltatás. A polgári társadalom önszerveződésének segítőjeként, a magyarországi szellemi közélet mérvadó műhelyeként tevékenységében biztosítja a szabad és független közszolgálati műsorszolgáltatást, a véleménynyilvánítás szabadságát, a tájékoztatás függetlenségét, kiegyensúlyozottságát és tárgyilagosságát, a tájékozódás szabadságát, valamint az egyetemes és a nemzeti kultúra értékeinek megjelenítését, a vélemények és a kultúra sokszínűségének érvényre juttatását. A társaság ennek érdekében országos terjesztésű műsorszolgáltatásra köteles, valamint körzeti, illetve helyi műsorszolgáltatást nyújthat."*

Az Mtv. 141. § (6) bekezdése értelmében a Magyar Televízió költségvetési szerv megszűnt akkor, amikor a Magyar Televízió Részvénytársaság létrejött. Az Mtv. 141.

§ (1) bekezdése alapján a Magyar Televízióra bízott állami vagyon az MTV Közalapítvány tulajdonába azon a napon került, amelyen a Közalapítvány megalapította az MTV Rt-t. A 141. § (4) bekezdése kimondta, hogy az ingatlan-nyilvántartásban az átruházott ingatlanok tulajdonjogának átírása az állami tulajdonból először a Közalapítványra, majd a Részvénytársaságra történik. A vagyonátszállásnak ettől a menetétől függetlenül az Mtv. 141. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a Magyar Televízió költségvetési szervnek a Magyar Televízió Rt. az általános jogutódja.

Az MTV Zrt. azonban nemcsak az Mtv. idézett rendelkezései alapján tekintendő közfeladatot ellátó szervnek. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) a közalapítványokról a következőképpen rendelkezik:

„74/G. § (1) A közalapítvány olyan alapítvány, amelyet az Országgyűlés, a Kormány, valamint a helyi önkormányzat vagy kisebbségi önkormányzat képviselő-testülete közfeladat ellátásának folyamatos biztosítása céljából hoz létre. Törvény közalapítvány létrehozását kötelezővé teheti.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában közfeladatnak minősül az az állami, helyi önkormányzati vagy országos kisebbségi önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról - törvény vagy önkormányzati rendelet alapján - az államnak vagy az önkormányzatnak kell gondoskodnia. A közalapítvány létrehozása nem érinti az államnak, illetve az önkormányzatnak a feladat ellátására vonatkozó kötelezettségét.”

A közalapítvány esetében a közérdekű tartós cél kizárólag olyan állami, helyi, illetve kisebbségi önkormányzati közfeladat biztosítása lehet, amelyről a jogszabály szerint az államnak vagy a nevesített önkormányzatoknak kell gondoskodnia. Közalapítvány kötelező létrehozását csak törvény írhatja elő. Ilyen rendelkezést tartalmaz az 1996. évi I. törvény 53. § (1) bekezdése, melynek alapján az Országgyűlés létrehozta a Magyar Rádió és a Magyar Televízió Közalapítványt.

A fentiek alapján álláspontom tehát az, hogy az MTV Zrt. és a Magyar Televízió Közalapítvány közfeladatot ellátó szerv. Az a körülmény, hogy az MTV Zrt. a közszolgálati műsorszolgáltatást egy több lépcsős szervezeti átalakítást követően kialakult részvénytársasági szervezeti formában látja el, a kérdés szempontjából nem bír jelentőséggel.

Ezt az érvelést támasztja alá az Alkotmánybíróság az Mtv. egyes rendelkezéseinek alkotmányosságát felülvizsgáló 1/2005. (II. 4.) számú határozata is. A testület szerint: „A közszolgálati műsorszolgáltatás fenntartását az állam a hatályos szabályok szerint a feladatának tekinti. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy ez nem azonosítható a közszolgálati műsorszolgáltatók mint intézmények fenntartásával. Az állami feladatok zavartalan és folyamatos ellátásának biztosítása közérdek. Az állam feladatait az Alkotmány és a jogszabályok határozzák meg. A közkiadások finanszírozásához szükséges pénzalap előteremtése (ennek keretében pl. az adók meghatározása), miként annak elosztása is az Alkotmányból és más jogszabályokból fakadó közhatalmi jogosultság. Az állami feladatok végrehajtása során keletkező költségek biztosításáról az Országgyűlés általában költségvetési törvényben gondoskodik, de ennek más módja is lehet. Az állam viszonylag szabadon dönt arról, hogy az állami feladatok ellátásáról az államháztartáson keresztül vagy azon kívül, más módon gondoskodik.”

Az elmúlt években gyakran felmerült az a kérdés, hogy a közfeladatot ellátó szervek által kötött szerződések nyilvánossága nem sért-e a vele szerződő fél üzleti titkait.

A Ptk. az üzleti titokról a következőképpen rendelkezik:

„81. § (2) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené, vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.

(3) Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz - így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz - való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.”

Álláspontom szerint a fenti szabályok akkor is alkalmazandók, ha egy közfeladatot ellátó szerv e feladatának ellátása érdekében vállalkozási tevékenységet is folytat, ezért a költségvetésen kívüli jövedelmei is vannak. Engedje meg, hogy utaljak arra, hogy az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 96. §-a még a költségvetési szervek számára is lehetővé teszi, hogy – az alaptevékenységük ellátását nem veszélyeztető módon és mértékben - vállalkozási tevékenységet folytassanak. E kiegészítő tevékenység ürügyén azonban a költségvetési szervek nem zárhatják el a gazdálkodásukkal, ezen belül a vállalkozási tevékenységükkel kapcsolatos információkat a nyilvánosságtól.

A Ptk. idézett rendelkezéséből ugyanakkor az is egyértelmű, hogy az MTV Zrt-vel szerződéses kapcsolatba kerülő magáncégeknek mindazok, az ügylettel kapcsolatos adatai üzleti titoknak minősülnek, amelyek nyilvánosságra kerülése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna. Idetartoznak a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatok.

A fentieket összefoglalva, a Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Televízió Közalapítvány jogszabályban meghatározott közfeladatot ellátó szervek. Adatkezelésükre az Avtv. és a közérdekű adatok nyilvánosságát szabályozó egyéb törvényi rendelkezések vonatkoznak. E szervek kötelesek a gazdálkodásukkal, ezen belül az általuk kötött szerződésekkel kapcsolatos adatokat bárki számára hozzáférhetővé tenni. Ez alól csak a Ptk. idézett szabályai szerinti üzleti titkok jelentenek kivételt. E szabályok érvényesek a már lejárt szerződésekre is.

Végül engedje meg, hogy felhívjam a figyelmét arra, hogy az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény 21. § (3) bekezdése értelmében 2008. július 1-jétől e két intézmény is köteles lesz az e törvényben, annak mellékletében felsorolt közérdekű adatokat a honlapján folyamatosan közzétenni.

Budapest, 2007. május 30.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila